

Α Π Ο Φ Α Σ Η 6/2023

Η Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα συνήλθε μετά από πρόσκληση του Προέδρου της στο κατάστημά της, την Τρίτη 20 Δεκεμβρίου 2022 προκειμένου να εξετάσει την υπόθεση, που αναφέρεται κατωτέρω στο ιστορικό της παρούσας απόφασης. Παρέστησαν ο Πρόεδρος της Αρχής, Κωνσταντίνος Μενουδάκος και τα τακτικά μέλη της Αρχής Αικατερίνη Ηλιάδου ως εισηγήτρια, Χρήστος Καλλονιάτης και Γρηγόριος Τσόλιας, καθώς και τα αναπληρωματικά μέλη Δημοσθένης Βουγιούκας και Νικόλαος Λίβος. Παρούσες χωρίς δικαίωμα ψήφου ήταν η Αναστασία Τριτάκη, νομική ελέγκτρια – δικηγόρος, ως βοηθός εισηγήτριας και η Ειρήνη Παπαγεωργοπούλου, υπάλληλος του τμήματος διοικητικών υποθέσεων, ως γραμματέας.

Η Αρχή έλαβε υπόψη της τα κάτωθι:

Με τη με αρ. πρωτ. Γ/ΕΙΣ/5987/04-09-2020 καταγγελία, ο Α έθεσε ενώπιον της Αρχής τα εξής: Ο καταγγέλλων έχει εκπληρώσει για ιδεολογικούς λόγους εναλλακτική πολιτική κοινωνική υπηρεσία διάρκειας .. μηνών, σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 3421/2005 όπως ισχύει, η οποία ολοκληρώθηκε τον ... και έκτοτε δεν υπέχει καμία στρατιωτική υποχρέωση. Τον ... υπέβαλε μέσω του ιστοτόπου stratologia.gr ψηφιακή αίτηση προκειμένου να του χορηγηθεί πιστοποιητικό στρατολογικής κατάστασης και ακολούθως, την ... τού χορηγήθηκε από τη Στρατολογική Υπηρεσία Χ το υπ' αρ. ... έγγραφο, όπου αναγραφόταν ότι αναγνωρίστηκε ως αντιρρησίας συνείδησης για λόγους θρησκευτικών ή ιδεολογικών πεποιθήσεων και ότι έχει εκπληρώσει εναλλακτική υπηρεσία και δεν υπέχει σήμερα καμία στρατιωτική υποχρέωση. Καθώς, κατά την άποψη του καταγγέλλοντος, από το πιστοποιητικό

αυτό προκύπτουν δεδομένα που αφορούν στα πολιτικά φρονήματα και στις φιλοσοφικές πεποιθήσεις του, ο καταγγέλλων υπέβαλε την ... προς τη Στρατολογική Υπηρεσία Χ αίτημα διαγραφής κατ' άρθρο 17 ΓΚΠΔ των δεδομένων ειδικών κατηγοριών τα οποία τηρεί και εξακολουθεί να επεξεργάζεται η Στρατολογική Υπηρεσία Χ. Με το από ... απαντητικό έγγραφό της στο αίτημα διαγραφής του καταγγέλλοντος, η Στρατολογική Υπηρεσία Χ ανέφερε ότι στο με αριθμό ... πιστοποιητικό στρατολογικής κατάστασης που εκδόθηκε την ..., αποτυπώθηκαν οι στρατολογικές μεταβολές που αφορούν στην εκπλήρωση εναλλακτικής κοινωνικής υπηρεσίας, χωρίς να αναγράφονται μεταβολές που αφορούν πολιτικά φρονήματα, φιλοσοφικές πεποιθήσεις ή σωματική ικανότητα.

Κατόπιν αυτών, ο καταγγέλλων προσέφυγε ενώπιον της Αρχής, καταγγέλλοντας ότι η Στρατολογική Υπηρεσία Χ δεν ικανοποίησε το αίτημά του, επισημαίνοντας ότι με την ως άνω πρακτική εξαναγκάζεται να κοινοποιεί σε κάθε άλλη δημόσια αρχή ή εργοδότη που του ζητεί πιστοποιητικό στρατολογικής κατάστασης προσωπικά δεδομένα του, και ζητώντας από την Αρχή να παρέμβει ώστε α) να γίνει άμεσα η διαγραφή όλων των περιπτώσεων τηρουμένων προσωπικών δεδομένων του από κάθε βάση δεδομένων (ψηφιακή ή έντυπη) της στρατολογικής υπηρεσίας, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία και τις σχετικές αποφάσεις της Αρχής και β) να του χορηγηθεί πιστοποιητικό στρατολογικής κατάστασης στο οποίο να αναγράφεται και να πιστοποιείται μόνον το γεγονός ότι έχει εκπληρώσει τις στρατιωτικές του υποχρεώσεις.

Η Αρχή στο πλαίσιο διερεύνησης των καταγγελλομένων, απέστειλε το υπ' αριθ. πρωτ. Γ/ΕΞ/5987-1/08-12-2020 έγγραφο για παροχή διευκρινίσεων σχετικά με την ως άνω καταγγελία στη Στρατολογική Υπηρεσία Χ, η οποία με την υπ' αριθ. πρωτ. Γ/ΕΙΣ/8912/29-12-2020 απάντησή της προς την Αρχή ανέφερε τα εξής: α) σύμφωνα με τα άρθρα 49 και 67 του Ν. 3421/2005, δεν είναι δυνατή η διαγραφή στοιχείων που αφορούν τη στρατολογική παρακολούθηση των Ελλήνων, αλλά επιτρέπεται μόνον η συμπλήρωση - ανάκληση και όχι διαγραφή των στρατολογικών μεταβολών, ενώ όσοι εκπληρώνουν εναλλακτική υπηρεσία δεν διαγράφονται από την εφεδρεία, ούτε παύουν να έχουν εφεδρική υποχρέωση, β) από την καταχώρηση της αναγνώρισης ως αντιρρησία συνείδησης και εκπλήρωσης εναλλακτικής πολιτικής κοινωνικής υπηρεσίας του καταγγέλλοντος στη στρατολογική μερίδα του δεν διατυπώνονται με συγκεκριμένο τρόπο ούτε οι θρησκευτικές, ούτε οι φιλοσοφικές και ιδεολογικές του αντιλήψεις, γ) δεν μπορεί να καταχωρηθεί στρατολογική μεταβολή ότι ο αντιρρησίας συνείδησης έχει εκπληρώσει τις στρατιωτικές υποχρεώσεις αφού δεν έχει τη

στρατιωτική ιδιότητα, και δ) τα αναγραφόμενα στοιχεία στο εκδοθέν πιστοποιητικό δεν αποκαλύπτουν τις συγκεκριμένες θρησκευτικές, φιλοσοφικές ή ιδεολογικές πεποιθήσεις του καταγγέλλοντος.

Επί της ως άνω καταγγελίας, η Αρχή εξέδωσε την Απόφαση 3/2022, η οποία κοινοποιήθηκε στον καταγγελλόμενο με το με αρ. πρωτ. Γ/ΕΞ/79/13-01-2022 έγγραφο. Με την απόφαση αυτή κρίθηκε ότι βασικός σκοπός του πιστοποιητικού στρατολογικής κατάστασης γενικού περιεχομένου τύπου Α' αποτελεί η πιστοποίηση ότι ο φέρων αυτό δεν υπέχει πλέον στρατιωτικές υποχρεώσεις και ως εκ τούτου η αναγραφή οποιουδήποτε άλλου δεδομένου επί του ως άνω πιστοποιητικού αντίκειται στις αρχές του άρθρου 5 παρ. 1 ΓΚΠΔ αναφορικά με τη νομιμότητα της επεξεργασίας, συνεπώς είναι παράνομη, ενώ νομίμως περιλαμβάνονται στο χορηγούμενο πιστοποιητικό περισσότερα στοιχεία ή και όλες οι στρατολογικές μεταβολές, εφόσον απαιτούνται κατά τον νόμο για τον σκοπό για τον οποίο χορηγείται. Περαιτέρω η Αρχή έκρινε ότι το άρθρο 44 του Κανονισμού Οργάνωσης και Λειτουργίας του Κοινού Νομικού Σώματος, σύμφωνα με το οποίο τα πιστοποιητικά στρατολογικής κατάστασης χρησιμοποιούνται στις περιπτώσεις στις οποίες οι ενδιαφερόμενοι επιθυμούν την πιστοποίηση της στρατολογικής τους κατάστασης ή την πιστοποίηση όλων ή ορισμένων στρατολογικών μεταβολών τους και για την αναγραφή όλων ή ορισμένων μεταβολών, λαμβάνεται υπόψη ο σκοπός για τον οποίο ζητεί την έκδοση του πιστοποιητικού ο ενδιαφερόμενος, λαμβανομένων υπόψη των διατάξεων της ισχύουσας νομοθεσίας για την προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, είναι εναρμονισμένο προς το ΓΚΠΔ και την ως άνω κρίση της Αρχής. Περαιτέρω, η Αρχή έκρινε ότι στην υπό συζήτηση περίπτωση, το υπ' αρ. 208/1612/2020 πιστοποιητικό στρατολογικής κατάστασης τύπου Α' που χορηγήθηκε στον καταγγέλλοντα από τη Στρατολογική Διεύθυνση Χ, *«ύστερα από σχετική αίτηση για κάθε νόμιμη χρήση»*, όπως αναγράφεται στο ίδιο το πιστοποιητικό, μη νομίμως περιέχει πληροφορίες για τρεις στρατολογικές μεταβολές που αφορούν την υπαγωγή του στους υπόχρεους σε εναλλακτική πολιτική κοινωνική υπηρεσία ως αντιρρησία συνείδησης, την παρουσίασή του για την εκτέλεση της εναλλακτικής πολιτικής κοινωνικής υπηρεσίας και την απόλυσή του μετά την εκτέλεση της υπηρεσίας αυτής, αντιστοίχως, και τη βεβαίωση ότι *«έχει εκπληρώσει εναλλακτική υπηρεσία και δεν υπέχει σήμερα καμία στρατιωτική υποχρέωση»*, αφού δεν χορηγήθηκε για συγκεκριμένο σκοπό, για τον οποίο ήταν κατά νόμο αναγκαίο να βεβαιωθούν τα στοιχεία αυτά, αλλά για κάθε νόμιμη χρήση και, επομένως, στην περίπτωση

αυτή, αρκούσε η βεβαίωση ότι ο καταγγέλλων δεν υπέχει στρατιωτικές υποχρεώσεις. Λαμβανομένων υπόψη των ανωτέρω σκέψεων, η Αρχή κάλεσε με την 3/2022 Απόφασή της το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας, ως υπεύθυνο επεξεργασίας, να εκδώσει για τον καταγγέλλοντα εκ νέου το πιστοποιητικό στρατολογικής κατάστασης τύπου Α' με την αναγραφή μόνον του δεδομένου ότι δεν υπέχει πλέον καμία στρατιωτική υποχρέωση.

Με την υπό κρίση με αριθ. πρωτ. Γ/ΕΙΣ/2662/23-02-2022 αίτηση (θεραπείας), το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας ζητεί την επανεξέταση της Απόφασης 3/2022 της Αρχής, επισημαίνοντας, μεταξύ άλλων, τα εξής:

- ότι η εκπλήρωση εναλλακτικής υπηρεσίας συνιστά παρέκκλιση από την εκπλήρωση στρατιωτικής υπηρεσίας από όσους αναγνωρίζονται ως αντιρρησίες συνείδησης επικαλούμενοι τις θρησκευτικές ή ιδεολογικές τους πεποιθήσεις, προβλεπόμενη από τα άρθρα 59 έως 65 του Ν. 3421/2005 (ΦΕΚ Α' 302), και ότι οι εκπληρώσαντες εναλλακτική υπηρεσία δεν έχουν στρατιωτική ιδιότητα, θεωρούμενοι ως οιοσδήποτε καταταγόντες στις ένοπλες δυνάμεις, καθώς η εκπλήρωση εναλλακτικής υπηρεσίας συνίσταται στην παροχή υπηρεσιών κοινής ωφέλειας σε υπηρεσίες του ευρύτερου δημοσίου τομέα και εξομοίωση με τους υπαλλήλους του φορέα σε θέματα διοικητικής μέριμνας.
- ότι τα δεδομένα που αφορούν στην εκπλήρωση ή μη των στρατιωτικών υποχρεώσεων, συνιστούν απλά προσωπικά δεδομένα, σύμφωνα και με την Απόφαση 159/2014 της Αρχής, ενώ η αναγραφή στα πιστοποιητικά στρατολογικής κατάστασης της φράσης «έχει εκπληρώσει εναλλακτική υπηρεσία και δεν υπέχει καμία στρατιωτική υποχρέωση» δεν αποκαλύπτει άνευ ετέρου, δεδομένα ειδικών κατηγοριών, καθόσον δεν αναγράφει πολιτικά φρονήματα, φιλοσοφικές πεποιθήσεις ή σωματική ικανότητα,
- ότι η αναγραφή της στρατολογικής κατάστασης του στρατευσίμου, εφέδρου ή του εκπληρώσαντος εναλλακτική υπηρεσία συνιστά επεξεργασία κατά την έννοια του ΓΚΠΔ, η οποία πρέπει να εμπίπτει σε μία από τις νομικές βάσεις του άρθρου 6 παρ. 1 ΓΚΠΔ, των περιπτώσεων γ' και ε' κρινόμενων ως προσφορότερων εν προκειμένω, και ταυτόχρονα να διέπεται από όλες τις αρχές του άρθρου 5 ΓΚΠΔ,
- ότι με την αναγραφή «έχει εκπληρώσει εναλλακτική υπηρεσία και δεν υπέχει καμία στρατιωτική υποχρέωση» τηρείται η αρχή της αναλογικότητας, καθώς οι σκοποί που επιδιώκει η στρατολογική υπηρεσία (ενημέρωση αναφορικά με την εκπλήρωση ή μη της στρατιωτικής θητείας ή της εναλλακτικής υπηρεσίας) δεν δύνανται να εξυπηρετηθούν με την επιλογή άλλων μέσων,

- ότι με την ως άνω αναγραφή τηρείται η αρχή της ακρίβειας, καθώς αποδίδεται ακριβώς η στρατολογική κατάσταση του υποκειμένου που έχει αναγνωριστεί ως αντιρρησίας συνείδησης και εκπλήρωσε εναλλακτική υπηρεσία, καθώς ο εκπληρώσας εναλλακτική υπηρεσία που παρείχε υπηρεσίες κοινής ωφέλειας σε υπηρεσίες του ευρύτερου δημοσίου τομέα διαφοροποιείται από κάποιον που εκπλήρωσε ένοπλη στρατεύσιμη στρατιωτική υπηρεσία σε μονάδες των ενόπλων δυνάμεων · ως εκ τούτου η ως άνω αναγραφή κρίνεται αναγκαία καθώς πιστοποιεί με ακριβή τρόπο τη στρατολογική κατάσταση του υποκειμένου και ικανοποιείται ο σκοπός που πρέπει να επιτελεί το πιστοποιητικό στρατολογικής κατάστασης, δηλαδή, το εάν κάποιος εκπλήρωσε ή όχι, στρατιωτική ή εναλλακτική υπηρεσία (χωρίς να αναγράφονται οι λόγοι εκπλήρωσης εναλλακτικής υπηρεσίας),
- ότι με την ως άνω αναγραφή τηρείται η αρχή της ελαχιστοποίησης, καθώς αναφέρεται μόνο το γεγονός της εκπλήρωσης εναλλακτικής υπηρεσίας και όχι περιγραφή του ειδικότερου λόγου αυτής, με δεδομένο δε ότι οι προβλεπόμενοι από το νόμο λόγοι εκπλήρωσης εναλλακτικής υπηρεσίας (θρησκευτικές ή ιδεολογικές πεποιθήσεις) ποικίλλουν ως προς τη φύση τους, δεν είναι δυνατό να συναχθούν από τρίτους, ώστε να κινδυνεύσει ο ενδιαφερόμενος να υποστεί δυσμενή διάκριση εξαιτίας αυτής.

Κατόπιν αυτών και για όλους τους ως άνω εκτεθέντες λόγους, το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας υποστηρίζει ότι η αναγραφή «έχει εκπληρώσει εναλλακτική υπηρεσία και δεν υπέχει καμία στρατιωτική υποχρέωση» επί του πιστοποιητικού στρατολογικής κατάστασης συνιστά νόμιμη επεξεργασία σύμφωνη με τις αρχές που τίθενται από τις διατάξεις του ΓΚΠΔ και ζητεί με την ως άνω Γ/ΕΙΣ/2662/23-02-2022 αίτηση την τροποποίηση της Απόφασης 3/2022 της Αρχής.

Η Αρχή, μετά από εξέταση των στοιχείων του φακέλου, αφού άκουσε την εισηγήτρια και τις παρατηρήσεις της βοηθού εισηγήτριας, η οποία παρέστη χωρίς δικαίωμα ψήφου, κατόπιν διεξοδικής συζητήσεως,

ΣΚΕΦΤΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟΝ ΝΟΜΟ

1. Επειδή, σύμφωνα με το άρθρο 2 παρ. 8 του Ν.3051/2002 (ΦΕΚ Α' 220) για τις «Συνταγματικά κατοχυρωμένες ανεξάρτητες αρχές, τροποποίηση και συμπλήρωση του συστήματος προσλήψεων στο δημόσιο τομέα και συναφείς ρυθμίσεις» που εκδόθηκε σε εκτέλεση του

άρθρου 101 Α του Συντάγματος «8. Κατά των εκτελεστών αποφάσεων των ανεξάρτητων αρχών μπορεί να ασκηθεί αίτηση ακυρώσεως ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας, καθώς και οι προβλεπόμενες στο Σύνταγμα και τη νομοθεσία διοικητικές προσφυγές. Ένδικα βοηθήματα κατά των αποφάσεων των ανεξάρτητων αρχών μπορεί να ασκεί και ο κατά περίπτωση αρμόδιος Υπουργός»,

2. Επειδή, σύμφωνα με το άρθρο 24 παρ. 1 του Ν. 2690/1999 (ΚΔΔιαδ) «Αν από τις σχετικές διατάξεις δεν προβλέπεται η δυνατότητα άσκησης της, κατά το επόμενο άρθρο, ειδικής διοικητικής, ή ενδικοφανούς προσφυγής, ο ενδιαφερόμενος, για την αποκατάσταση υλικής ή ηθικής βλάβης των εννόμων συμφερόντων του που προκαλείται από ατομική διοικητική πράξη μπορεί, για οποιονδήποτε λόγο, με αίτησή του, να ζητήσει, είτε από τη διοικητική αρχή η οποία εξέδωσε την πράξη, την ανάκληση ή τροποποίησή της (αίτηση θεραπείας), είτε, από την αρχή η οποία προΐσταται εκείνης που εξέδωσε την πράξη, την ακύρωσή της (ιεραρχική προσφυγή)». Κατά την έννοια της διάταξης, η αίτηση θεραπείας αποσκοπεί στην ανάκληση ή τροποποίηση της προσβαλλόμενης ατομικής διοικητικής πράξης για νομικά ή πραγματικά ελαττώματα αυτής που ανάγονται στο καθεστώς υπό το οποίο εκδόθηκε,
3. Επειδή, με τις ανωτέρω διατάξεις του άρθρου 24 ΚΔΔιαδ θεσπίζεται δικαίωμα κάθε «ενδιαφερόμενου» διοικούμενου, ο οποίος έχει υποστεί υλική ή ηθική βλάβη από ατομική διοικητική πράξη, να απευθυνθεί προς την αρχή που εξέδωσε την εν λόγω πράξη πριν καταφύγει στη δικαστική του προστασία (απλή διοικητική προσφυγή, άλλως αίτηση θεραπείας). Πρόκειται για «άτυπη» διοικητική προσφυγή σε αντιδιαστολή με τις τυπικές «ειδικές» και «ενδικοφανείς» προσφυγές του άρθρου 25 ΚΔΔιαδ. Η εν λόγω προσφυγή έχει ως αίτημα την ανάκληση ή την τροποποίηση της ως άνω αναφερόμενης ατομικής διοικητικής πράξης, προκειμένου να αποκατασταθεί η υλική ή ηθική βλάβη του προσφεύγοντος, την οποία προκάλεσε η διοικητική πράξη στις περιπτώσεις εκείνες που ο νόμος δεν προβλέπει τη δυνατότητα άσκησης των παραπάνω προσφυγών του άρθρου 25 ΚΔΔιαδ¹,
4. Επειδή, με την υπό κρίση αίτηση θεραπείας, της οποίας το περιεχόμενο εκτίθεται ανωτέρω στο ιστορικό της παρούσας, προβάλλονται κατ' ουσίαν νομικοί ισχυρισμοί ως προς την έννοια των διατάξεων του άρθρου 5 παρ. 1 ΓΚΠΔ και την εφαρμογή τους στην εν λόγω περίπτωση, και δεν γίνεται επίκληση ή προσκόμιση νέων και κρίσιμων για την υπόθεση πραγματικών στοιχείων²,

¹ Βλ. ενδεικτικά, τη με αριθ. 73/2018 Απόφαση της Αρχής.

² Βλ. ΣτΕ 1175/2013 (σκ. 9), 3259/2011 (σκ. 9), 434/2007 (σκ. 5), 2683/2003 (σκ. 5).

5. Επειδή όλοι οι ισχυρισμοί που προβάλλονται με την υπό κρίση αίτηση θεραπείας έχουν ήδη εξεταστεί από την Αρχή κατά το στάδιο εξέτασης της με αρ. πρωτ. Γ/ΕΙΣ/5987/04-09-2020 καταγγελίας, κρίθηκαν δε μη νόμιμοι και αβάσιμοι με την με αρ. 3/2022 Απόφαση της Αρχής,
6. Ως εκ τούτου, δεν τεκμηριώνεται ανάγκη αναθεώρησης της με αρ. 3/2022 Απόφασης, η οποία κοινοποιήθηκε στο Υπουργείο Εθνικής Άμυνας με το με αριθ. πρωτ. Γ/ΕΞ/79/13-01-2022 έγγραφο της Αρχής.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Η Αρχή

Απορρίπτει τη με αριθ. πρωτ. Γ/ΕΙΣ/2662/23-02-2022 αίτηση θεραπείας του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας κατά της Απόφασης 3/2022 της Αρχής.

Ο Πρόεδρος

Η Γραμματέας

Κωνσταντίνος Μενουδάκος

Ειρήνη Παπαγεωργοπούλου